

Demény Péter

Sanzon az égről

szeretném ha minden villanyoszlop
meghajolna és tánkra kérne fel
és én táncolnék velük ha te mondd
míg az égből aznavour énekel

de ha azt mondd lágyan bár de rögtön
leállok mert csak egy tánc érdekel
amibe minden szerelmemet öntöm
míg az égből az isten énekel

Urbán Ákos

Faiskola

A busz dülöngélt a szerpentinén, az emberek arca ismerős volt. Kétoldalt erdő, dombok és újra erdő. Hirtelen előtűnt egy irtás, nem lehet régi, alapos munka, a töltésen pedig furcsa vastákolmány.

Edit elkalandozva figyelt valamit a másik oldalon. Hiába is, hazaértünk, a buszok ugyanúgy járnak. Végül a falu szélén szálltunk le, megkértem őt, hogy először a patakhoz menjünk. A házak alatt van egy duzzasztás, oda közel lakunk. Lesétáltunk a vízhez, hogy megnéztük benne magunk, beleillünk-e még a tájba. Edittel tavaly házasodtunk, de már ez a nyolcadik évünk együtt. Megszolgáltunk egymásért a sógornál, telente Vossentalban vendéglátóztunk, nyaranta pedig vittük a faiskolát. Idén elfogyott róla a hitel, most már teljesen a miénk.

A telken áll a kisház és a pléhfalú raktár. Február van, el kell kezdeni összeírni a rendelést, de akkor erre egyikünk sem gondolt. A víz mellől beértünk a Zápor utcába, már csak a fenyősor takarta a házat. Tavaly elvégeztük az adoptációhoz szükséges tanfolyamot, vizsgálatokat, és benyújtottuk a kérvényt. Holnap bemegyünk az intézetbe.

Feltűnt az öreg Margócz háza. Kátránypapíros deszkapalánk tömi el mindkét ablakát, fia Münchenben dolgozott, ahonnan Ausztráliába ment tovább – azaz valahogy így mesélte az öreg, mikor megvettük a kisházat az övével szemben. Tavaly télen Margócz magára fordította a kulcsot, egy hónapig nem nyitott be hozzá senki, ami itt az alsó utcában könnyen elképzelhető. Azóta a ház előtt nagyra nőtt a fagyal és az orgona.

Minket is talán csak a faiskola tartott itthon, magtalanul nehéz belakni egy új országot. A kapu tetején felpergett a festék, a vastag gyeppen tyúkhúr és veronika. A házunk egy megüresedett kádárkocka, tavaly nyáron az erdész Norberttel lecseréltük a tetőt, cserében két hold irtásra rendeltem tölgymagoncot. A régi UAZ-zal hordták az asztalosnak a fát, ami az utcában azóta is napjában eljár. A vadásztársaság és az erdészet itt majdnem ugyanaz, csak a járműállományból egyik az IFA-t, másik a Nivát használja gyakrabban.

A házhoz érve kinyitogattunk minden ajtót, a raktár pléhfalát itt-ott beszőtte a pók, az egymásra pakolt virágföldes zsákokból megfolyt a föld – nagy csalódás lehetett az egereknek. A házban, a konyhapult mellett egy csempe leesett, talán vizesedik a fal. Felszaladtam a csigalépcsőn, ami szintén tavaly készült. A tetőtér laminált padlóját portakaró fedte, beázás nincs. El lehet kezdeni berendezni a gyerekszobát.

Az elkövetkező napok menetét a vossentali albérletben már többszörösen átbeszéltük, most mégsem tudtunk mit kezdeni az izgalomunkkal. Lázasan készülődtünk, Edit takarított, én pedig a virágokat hordtam fel a pincéből. Másnap este hat körül megállt egy erdészeti autó a ház előtt, és kiszállt belőle Norbert. Kiültünk sörözni az udvarba, de nem voltunk túl beszélések, Norbert látszólag megütközött a tervünkön. Nem volt még örök-

befogadott gyerek a faluban. Megittunk egy sört, talán egy órát sem maradt. Nem tudta, hogy sajnáljon-e vagy gratuláljon, az okokra pedig nem mert rákérdezni. Helyette elmesélte, hogy az őri tóban találtak egy holttestet, két éve tűnt el a férfi a faluból. Meztelenül ugrott a vízbe, nyaka köré kötelet kötött, ahhoz pedig egy nagy vas kerékagyat, valami tehergépe lehetett. Az ő özvegye a boltos Kata, állítólag már újra el is jegyezték.

Kiabálás zaja verődött az ablakra, erre ébredtem. A szobában még sötét volt, csak a digitális óra piros fénye világított. Már egy hete rosszul aludtam, reggelente szédülten bámultam a sötét plafont. Edit álma viszont mély volt, mikor meghúztam a takarót, tüntetőleg embriópózba húzta össze magát.

Felültem. A szobában elfogyott a levegő. Kávét akartam inni, kitámolyogtam, magam után halkán behúzva a hálóajtót, a konyhában felhúztam a redőnyt, és kihajoltam az ablakon. A hideg, azt hiszem, az nyugtatott meg. Utólag sokszor eszembe jut, hogy milyen szép lett volna az örökbefogadás előtt szeretkezni, de abban a lelkiállapotban ez teljesen lehetetlen volt. Gondolatok nélkül bámultam ki a hajnalba. A szomszéd házak mögött világosodhat, vagy még messzebb, aztán az ég alja lassan visszarajzolta a távoli erdő kékjét. Az utca színeket kapott. Meztelen volt a falu; minden hajnalban ez jut eszembe.

A mosogatóban két bögre állt, aljukban beleszáradt cukros kávéfolt. Lassan elkezdtem suvicolni őket. Miközben vágtam a hagymát, felhörtant a kotyogó. Edit kinyúlt alvós póljában állt a konyhaajtóban. A tűzön még száradt a serpenyő, nehogy fröcsögjön az olaj, pár perccel később Edit mosómedve módjára dörzsölgette egymáshoz az evőeszközöket a hűlő rántotta felett:

– Mikor kell indulnunk?

– Egy bő óra múlva – válaszoltam. – Hogy aludtál?

– Jó mélyen, mint akit leütöttek. Nagyon fáradtnak érzem magam.

– Mert egy hete csak izgulsz.

– Igen. Te jól vagy?

– Persze – pusziáltam meg a feje búbját.

Három mozdulattal elmostam a tányérokat, aztán a szobában kezdtem beágyazni. Nem tudtam mit kezdeni magammal. Megbeszéltük, hogy nem viszünk semmilyen ajándékot, megpróbálunk természetesen viselkedni. Végül is fél óra alatt a kocsiban voltunk.

Útközben recsegett a rádió, egy másik csatorna bizarr mondatokat kevert egy ősrégi Dire Straits számba.

– Vigyázz! – kiáltott hirtelen Edit. Egy őzbak a búzatábláról kilépett az útra, és ránk bámult. Még meg tudtam állni.

– Basszus, pedig nincs is üzekedés, hogy meg van bolondulva. – Edit szétkente a körmén a száradó lakkot, ahogy kapaszkodni próbált.

– Az őzbakok a leghülyébbek – mondta végül.

Az intézet a városban van, annak is a túloldalán, egy egykori államosított villaépületben. Már jól ismerjük, tavaly délutánonként ott tartották a tanfolyamot. Az első látogatás alkalmával dönteni fogunk. Olyan életkorú kislányt szeretnénk, aki emlékezni fog az intézetre és magától is tudni fogja, hogy nem az igazi szülei vagyunk. Nem akarunk titkolózni, ha már így alakult. Tehát három évesnél idősebb, de lehetőleg nem sokkal idősebb kislány. A parkban, a gesztenyefák alatt sóderes parkoló, végében kis öntöttvas oszlopok lazán összekötve láncsal. Két autó között vékony hely, nem lassítottam le eléggé, majdnem belefordultam az egyikbe. Edit nem szólt, megfogta a kezem a váltón és megsimogatott.

Előre hajoltam, rétegenként vált el az átizzadt ing és a szvetter az üléshezattól. Még volt fél óránk, elsétáltunk egy kávéért.

Az intézet épületén és a parkon csak évek múlva vettem észre, hogy mennyire szép. Az utcában virágozott az ezüstfa, remek mézelő, de nem volt rajta rovar. Egy presszót találtunk. Szerencsére füstmenteset – nem akartunk, hogy megérezze rajtunk a szagát. Visszaérve a sóderben Edit cipőjének sarka talált egy kis gödröt, majdnem elesett szejény. A bejáratban dohányzott három nevelőnő. Kettő fehér ruhában az egyik pedig zöld kosztümben – az igazgató.

– Jó napot kívánok!– köszönt előre – Izgulnak?

– Jó napot! – válaszoltuk szinte együtt.

– Akkor először a fogadóban leülhetnek, onnan jól látszik a játszótér, kint lesz mindenki, nyugodtan nézelődhetnek. Ne menjenek a gyerekek közé, mert a nagyobbak tudnak kellemetlenséget okozni. Igazából a játék mindent elárul. Ebédidőben bemegyünk az irodába és egy kicsit papírozunk. Nyugodjanak meg, még biztosan kettesben mennek haza – hadart, de a mondatok mégsem tűntek rutinosnak, volt bennük valami személyes.

Mégis feltűnőek voltunk a váróban, két tizenéves cigánygyerek nézegetett felénk az üvegfalon át. Zavarba ejtett a dolog. A homokozóban három kisfiú, a mászókan pedig két kislány ült. A többiek nagyobbak voltak, illetve fogócskázott ott még egy vegyes csoport is, de olyan vad átéléssel versenyeztek, hogy inkább a mászókára bámultunk. Az egyik kislány kék ruhában, rövid szőke hajával hallgatta, ahogy a barátnője magyaráz neki. A barátnője is cigánygyerek volt. Azt szerettem volna, ha észrevesznek, és a szőke kislány megőrül nekünk, ha az udvarról beszalad, belép az ajtón, és átkulcsolja Edit lábát, de az üvegajtó zárva maradt. Aztán meglátott minket egy kisfiú a fogócskázók közül, és gyorsan félrehúzódtunk, nehogy odafusson hozzánk. Edit vállai elkezdtek rázkódni, zsebkendőt szorított az arcához. Felmentünk az igazgatóhoz. Kávéval várt minket.

– Cukrot, tejet?

– Csak tejet mindkettőbe, köszönöm – válaszoltam.

– Hogy vannak? – fordult felénk, közben lecsavarta a tejes doboz kupakját.

– Köszönjük – válaszoltam – szerencsére nem ért készületlenül minket a helyzet. Mondana pár szót a szőke rövid hajú kislányról?

– Máris? Andikáról? – pár másodpercet némán nézett ránk, aztán bizalmasan elmosolyodott – Elbűvölő teremtmény, viszont neki sajnos van egy kis utánfutója.

– Utánfutó?

– Tavaly adoptálták, de egy hónap alatt visszakerült, mert a gondos ellenőrzések ellenére alkalmatlannak bizonyultak a szülők. Nem volt egyszerű helyzet, azóta sokan el akarták vinni, mert ha megengedik, ugye, nem cigánygyerek és kétségtelenül a legszebb, egyébként okos kislány is, de a fejlődése az elmúlt évben visszaesett. Jövő hónapban lesz négy éves.

– Szóval három évesen adoptálták? Arra örökre emlékezni fog?

– Két évesen, talán kettő és fél. Nem fog rá emlékezni, de az ősbizalom nehezen lesz olyan, amilyennek lennie kellene, mert ő egyszer már csalódott. A barátnője, akivel együtt ült a mászókan, Szimonetta nagyon várja, hogy érte jöjjenek. Andika szeret itt lenni, és sokkal jobban kötődik a nevelőkhöz. Szóval a többiekkel ellentétben benne kialakult egy...

– Andikát szeretnénk – szólít közbe Edit. – Lehet fokozatosan is, vagy lakhat nálunk egy nevelő is egy ideig, ha úgy látja jónak.

– Dehogy. Nevelő maximum látogathat, mert ha nem határozott lépés az örökbefogadás, nincs egyértelmű környezetváltozás, úgy sosem lesz az önök gyereke. Andikának pozitív élmény kell, letámadni nem szabad. Ki kell várni, hogy ő kezdeményezzen, mert voltak zűrök az előző családnál. Persze nem az adoptációt fogja ő kezdeményezni, hanem a bizalmi viszonyt.

– Értem – szólta Edit, láttam rajta, hogy ő döntött.

Az előszobában rám izzadt a szövetkabát. Eszembe jutott egy mondat, valami regényben olvashattam: A foka nyomán fázik a jég. Három hete már az első látogatásnak, Andika a konyhában ül a reggelije felett. Mióta leszoktam a cigiről, időről időre azon kapom magam, hogy kabátot veszek, és csak úgy kilépek valamiért, ücsörögök a bejáratban. Apósék megsértődtek, mert megkértük őket, hogy két hónapig ne jöjjenek, nehogy összezavarodjon a kicsi.

Mikor visszaértem Andika még mindig a poharát markolta. Általában a szívószálával játszik, egészen a pohár mélyére túr, majd nagyon finoman buborékokat fúj a gyümölcslebe.

– Anya mindjárt visszajön, és akkor segíthetsz neki sütni, ha szeretnél – nem nézett fel, zavarja, hogy Edittel következetesen anyának és apának szólítjuk egymást.

– Öntsek még? – próbálkoztam másodjára is.

– Nem, köszönöm. Vagy de, kérek – válaszolta. Az első mondat, gondolom, amolyan rutin lehetett nála, mert már többször feltűnt, hogy még alig hangzik el a kérdés, de ő már udvariasan nemet mond. Aztán hirtelen felnézett: – Kimehetek veled az udvarra?

– Persze – megkönnyebbültem.

A verandán sorakoztak a virágok. Virágtalan muskátlik, megnyúlt, élénkzöld hajtásokkal, kókadt leanderek. Mókás látvány, ahogy forgatják a fény felé nyúlánk leveleiket, hunyorgnak a pinceajtó előtt. A virágládák mögül előjött a szomszéd macska, Andika előtt eldobta magát, hasát az égnek fordítva tekergett a földön. A kislány kérdően rám nézett, majd leguggolt, és óvatosan megsimogatta. Kéne egy kutya, gondoltam, de azért ezzel meg kell várni Editet.

Edit két nagy szatyorral lépett be a kiskapunton. Itthon hagyta a kosarat. Andika felfedezett a pléhlemezek között egy napozó gyíkot, és lassan közelített felé, nehogy elijessze.

– Van kedved segíteni nekem a konyhában? – állt mögé Edit, óvatlanul, elijesztve a gyíkot.

– Igen, megyek – fel sem nézett a kislány, a nem, köszönöm automatizmusával válaszolt.

– A burgonyavirág olyan szép, mint az orchidea, már a pincében, amikor csíráznak a szemek, a csírák, akár a tejüvegből készült csövecskék. Tavasszal, amikor elvetem a kicsírázott szemeket, finoman, óvatosan nyúlok hozzájuk, és eltemetem szépen a puha földbe, amely porhanyós, mint az őrölt kávé. Micsoda öröm, mikor az első hajtás kidugja a fejecskéjét a földből. A burgonya virága leheletfinom, halványlila szirmot hajt, középen apró sárga folt. És legvégül a tulajdon két kezemmel ásom ki a földből a világ legszebb növényének a termését – kikapcsoltam a tévét. Valami idióta csehszlovák film ment benne. Felástam a kertet – kicsit későn, de legalább ez is megvan. A gyümölcsfák tele rüggyel, a fű rövidre nyírva. A kerítés mellett megállt az erdészeti autó, Norbert izzadt benne zöld vászonkabátban. Odaintettem, Norbi pedig áthajolt az anyósülésen és türelmetlenül lehúzza a Niva ablakát:

– Szia, Sanyi tegnap meglőtte élete bikáját. Pompás jószág, este a vadászházban vacsorát tartunk, gyertek át mindenképpen! Most sietek tovább, mert a barmok elcseszték a Spaltpioniert, és most tanácstalanul lógatják a pöcsüket a dűlőúton – ordított be az utcáról.

– Jól van, megbeszélem a lányokkal – kiabáltam vissza, a Niva kerekéről pedig pattogott is le a vastag sár, ahogy elporzott az erdő felé.

A mi házunk az utolsó az utcában. A konyhából a völgybe látni, a hegyekről sűrű bükkös nyúlik az útra, az út mellett juharfák és bodza. A kanyar előtt, még épp belátható helyen áll a vadászház. Amikor Edittel először a faluban jártunk, az aznapi kéktúraútvonal szakaszának a végén, olyan viharfelhők kavargtak a falu felett, hogy a vadászok betessékeltek minket a vadászházba, és egy éjszakára kivettük az egyik emeleti szobát. Másnap reggel láttuk meg a kisházat az utca végén, már akkor is árulták; most ebben lakunk. A kertből felsétálva megálltam a konyhaajtóban:

– Az előbb volt itt Norbi, és meghívott minket estére a vadászházba. Sanyi lőtt valami szarvast, és lesz egy kis összejövétel.

– Jól van – válaszolt Edit, majd Andikához fordult: – Szeretnél menni? Ha nem akarsz, itthon is maradhatunk.

– Én nem eszek őzikét! – jó volt hallani ezt az őszinte felháborodást, persze a vacsorát nem bojkottálta, hiszen borzasztóan érdekelte a konyha ablakból látható erdei kisház.

– Adnál ki egy pohár vizet? – kérdeztem Editet, de Andika már töltötte is.

A raktár felé sétálva a pohár vízzel nyomasztott a feltétlen engedelmesség, hogy Andika egyszer mer őszintén megszólalni, és utána egyből korigál, mintha félne, hogy nem szeretjük meg. Nagyon kell őt szeretni.

Andika dínó formájú rántott húst kapott, és Sanyi lánya, Katika mellé ültették. Mint a verébcsapat a sövényben, úgy hemzsegett a bőrén a falu tekintete. Az étel feletti izgalomban csak ő tudott jelentőségteljes maradni, de talán ő akart a legkevésbé. A vacsora alatt, a bika elejtésének hosszas elbeszélése közben új barátnőjével eltűnt a lépcsőfordulóban. Mellettem az öreg Dénes ült, Margóc egykori országos cimborája, a vadásztársaság társelnöke. Elvesztette a hallását, amikor lánya esküvőjén díszlövést adott le egy rég nem használt családi puskával. Dénes felém fordult, és gyermekien csillogó szemmel, darabosan artikulálva, mint aki szavanként hallgatná vissza magát, kiabált bele az izgatott csendbe:

– Fontos az ültetési sorrend, maga ne tudná, Kertész uram!

Lánya, Lea, a falu egyik óvónője az almapaprikától megizzadva kanalazta a vadpörköltet. Szaftos szájszelegete elborzasztott. Annál kínosabb volt, hogy folyton összeakadt a tekintetünk. A vacsora alatt addig áradozott egy jázminbokorról, ami a pékségnél illatozik, míg oda nem ígértem neki egy tövet. Ránézem Editre, de ő Sanyi újabb történeteit hallgatta:

– A múltkor mesélte nekem egy kaldosi vadász, hogy bérvadászatra érkezett hozzájuk szeptemberben két német, és mindenképpen bikát akartak lőni. Na, most az ottani vadásztársaság összebeszélt az őriekkel, mert az őrieknél a Koslatón egy felhagyott hereföldre lejárt a csorda legelni, és bár ugye bögés volt, azok a barmok kivitték a németeket lesre, gondolom jól fizettek. Aztán az éjszakai lesen az egyik német meglőtte a másikat. Itthon vadászbalesetnek könyvelték el, de a németeknél vizsgálatot indítottak féltékenységből elkövetett emberölés vádjával. Ki tudja, milyen életük lehetett ezeknek odakint. Na, most a Gerezdi Palit ki is vitték Münchenbe, hogy tanúskodjon. Persze semmit sem értett az öreg a perből, csak amit a tolmács kérdezett tőle, és ugyanaz a tolmács fordította a vallomását is. Az ügyből aztán semmi sem lett, pedig a Pali terhelően tanúskodott, mert ugye lestről vadásztak, nem volt hajtás, most akkor, hogy lehetne vadászbaleset? A hülye őrieket meg érdekli is a dolog? Milyen ember, aki bérvadászatot vállal bögéskor? Tesznek is ezek a vadállományra, ha meglátom a Gerezdi Palit, abból lesz csak a vadászbaleset.

Felálltam az asztaltól, mondván, hogy mosdóba megyek, de titokban nálam volt a dohányzacskóm. A teremben négy összetolt asztalánál húsz ember ülhetett. A végében valaki kitaratóan ücsörgött vagy aludt, így becsuktam magam mögött a tölgyfaajtót, és kiléptem a verandára. Előtte a vadgesztenyék között sóderrel felszórt kis liget, bokáig süllyedt benne a lábam. Mikor Eszterrel megismerkedtünk, elhatároztuk, hogy együtt végigjárjuk a kéktúra útvonalát. Az első nyáron, hétvégenként kiválasztottunk egy-egy szép szakaszt, hegyes-völgyes részeket, de a teljes kéktúrának a tizedét sem tettük meg, pedig lehet, hogy jót tett volna. Elterveztük, hogy gyűjtünk egy ejtőernyőzésre, egy közös ugrásra. Végül abból a pénzből tudtunk kiutazni az első ausztriai melóra. Nagy ugrás lett belőle. A vadászházba a harmadik túrán jutottunk, ez volt az első esténk együtt. Ekkor még bármi lehetett volna. Egy közös hiba úgy tűnik, sokkal inkább kitar, mint bármi más.

A gesztenyesor után egyik irányból a bükkös kezdődik, a másik irányban pedig a tóhoz vagy a faluba jutni. Megálltam, lábammal beletártam a sóderbe. A vadászház felől furcsa nevetés hallatszott. Andikát a fátyolos hangjáról könnyű felismerni. Az emeleten pislákoló lámpafény. Csak nem tüzet csináltak a lányok! De nem, az erkélyajtó nyitva volt odafent, ott ülhetek. Kitaláltam, hogy felnézek hozzájuk, kívülről is fel lehet menni egy falépcsőn. Csendben másztam, pedig nem akartam őket megijeszteni, de felkiabálni olyan ünneprontó lett volna. Aztán megreccsent lábam alatt egy lépcsőfok, a lányok hirtelen elcsöndesedtek: – Hallottad ezt? – ingerelte Andika Klárikát.

– Igen?

– A Mumus volt – erre már nem jött válasz. Andika az idegenek biztosságával azonosította be a szörnyet. Hirtelen, kis vakkantással emeltem fel a fejem az erkély magasságába.

– Á, ez csak Apa – nyugtázta Andika. Erre a szóra majdnem leestem a lépcsőről. Klárika sápadtan meresztette a szemét, a hátulról eső lámpafény miatt nem láthattak az erkély pereme alá, Andikát viszont mindenesetre nem lehet ilyen olcsó trüffel megijeszteni.

Már a lámpát akartam leoltani, amikor észrevettem Klárika nadrágján azt a tenyérnyi barnás foltot. Edit odalent Katával, a boltossal beszélgetett. Andika szavától megrészegülve léptem oda hozzájuk:

– Ha nincs ellenedre, előremennék, jól esne egy séta. Sanyi pedig kivitte a mosdóba Klárikát – Edit kicsit meglepetten emelte ölébe Andikát:

– Menj csak.

A tölgyfaajtón kilépve hallgattam a sódert, ahogy a lábam alatt herseg. Egyik oldalt belátni az erdőbe, szép tiszta bükkös, ezüstösen fénylettek a fák törzsei. A másik oldalt telenőtte a bodza. Az az oldali bozótos majdnem összefügg a Margócz háza előtti fagyalbokorral, vagy tíz percig kitar a sövény az ember mellett – csak a töltésről leforduló földút töri meg. Eszembe jutott a pergető, a méhészkedés, és hogy a jól megpörgetett vasdob mennyire nehéz lesz. Ahogy zúg forgás közben, a gyorsuló dob saját maga körül nehezül el, kuszódik alatta a felfüggesztés. Pont ilyen volt most a fejem.

A szél leveleket kavart a betonúton, megszépült a nagy csupasz felület. Aztán beugrott Norbert története az őri férfiről, aki meztelenül merült el a vízben, nyaka körül kötél és azon megfontolt méretű nehezék. Meztelen volt. Talán érezni akarta a tavat, abban a lassú pillanatban.

Otthon kinyitottam az ajtót, letapostam lábamról a cipőt, és felmentem a lépcsőn. Leültem a kicsi székre, hallgattam a manzárdot karistoló ágakat, elképzeltem, ahogy menyét mászkál az ereszen, és hogy Andika első estéjén pont így hallgatózhatott.

Mizsur Dániel

Egyszerű fénysáv

Ha visszagondolok, mindig az jut eszembe,
hogy késő ősszel, amikor a télre még semmi sem utalt,
a szemben lévő épület kék fénye éppen úgy esett
esti ablakunk oldalába, mintha kora délután lett volna;
mintha azt akarná valaki, és éppen senki,
– egy átlagos kisbolt neonfénye – hogy ne érezzük:
visszatéríthetetlenül múlik az idő.

Hívatlan játék:

előbb a délutánból csak este lesz, aztán átrendezed
a szobát (az első nyílt törések), majd függőnyt veszel
az ablakba, mintha nem is érdekelne többé –
ilyenkor már hosszabb a csend két mondat,
az évek között.

Berendeztük életünket; én erre vágytam leginkább,
te arra, hogy legyen ehhez valaki más is. El akartam
mondani, hogy mit látok, mikor félrenézel. Azt hittem,
van még idő, hiszen én hajlandó lettem volna a játékra is.

Itt tarthatott volna minket, úgysem tudtuk,
csak sejtettük, melyikünk lehet a hibás.
De egy repedés annyi, mint a vádaskodás,
néma és észrevétlen;
és ha visszagondolok,
tényleg mindig az jut eszembe,
mindebből talán semmi sem volt meg abban
a késő őszi pillanatban,
csak az az egyszerű fénysáv
eltakart ablakunk oldalfalán.

Gulisio Tímea

méltóság

minden nap újra összeraklak darabjaidból
azt kérdeed így már minek élni
nincs hihető válaszom
nem tudok sírni
de sose szokom meg hajnali látványod
nekem elég reggelire
a tojás ami kifolyik a szádból
örülök míg megismeresz
majd előrehalad a kór
és csak azt nem felejtetted el aki
voltál valamikor

the be(a)st

nem ígérem meg hogy jó leszek
a jókat se szeretik

előtted még mertem vallani
de belém fojtottad az őszinteséget
aztán hazudtam
de nem hittél nekem
végül szörnyeteggé váltam
és gyűlölöm a szépséget

minek legyek önmagam
ha másként se kellek

Lukáts János

A szélharang

Amikor megérkeznek, első dolguk, hogy a szélharangot kiakasztják a nagy diófa legalsó ágára. A halkan csilingelő hangszer egész nyáron innen szemléli a kertet és lakóit. A nagy diófa már öreg, árnyéka több mint diója, a mókus mégis ezt a fát szereti, vastag törzse mögül ki-kilesekedik, lombjában hajmeresztő ugrásokat végez.

A háziak a nyár beköszöntével költöznek be a házba, július közepén, amikor befejeződik a tanév, és elcsendesednek az iskolák. A háziak ugyanis tanárok, akik az ország távoli vidékein élnek, de a nyarat itt töltik együtt, testvéri egyetértésben, rokoni zsörtölődésben. Az északi iparvárosból érkezik a fiútestvér, a cívisvárosból a nagyasszony, a fővárosból pedig a kisasszony, – hárman, mint a mesében. Sok napot és évet megélt mesehősök ők hárman. A faluban csak úgy hívják őket: a tanárék, így, többes számban. Csodálják, és kicsit nevetik őket, tisztelik és irigylik a falubeliek, amiért egész évben „csak” tanítanak, és el sem tudják képzelni, mit csinálnak egész nyáron a házban és a hatalmas kertben, miközben „semmi dolguk”.

Együtt érkeznek, egyetlen, közös autójukon, amelyet a mesebeli legkisebb vezet. Először felméri a házban és a ház körül tavaly óta esett mérhetetlen károkat: a lakásba beszabadult egereket, a megtolvajlott faskamrát, a rózsatövet, amely a bejárat előtt kipusztult, a füvet, amely a pingpongasztal helyén elburjázott. Megállapítják mindannyiszor, hogy már megint semmi termés nem lesz az idén se a dió, se az alma-, a birs- vagy a körtefán, mert minden elfagyott. De megállapítják azt is, hogy az utolsó szemig mindent leloptak ez évben is, mint tavaly. István első este kiszállítja a lakásból a ragadós csapdába esett egerek tetemét, Judit nagyasszony leóvatoskodik a hokedliről, amelyre – az egerek váratlan feltámadásától tartva – felmenekült, Viola pedig, mint ama Hamupipőke, a kertbéli levélözön összegereblyezésébe kezd.

A szélharang nézi őket, és annyi év után már természetesnek érzi ezt az ismétlődő változatlanságot. Metszett végű bambuszsípjain elsóhajt néhány taktust a Ming-dinasztia idejéből, ami valójában azt jelenti, így kell lennie a dolgoknak, ez a vidékre menekő tanárok és a diófára akasztott szélharangok sorsa.

István, amikor nem „gazda”, fizikát tanít az észak-magyarországi diáknépnek, de inkább *fizikául* tanítja őket látni és gondolkozni. Meg a törvények macacsságára, és a törvények tiszteletére. Az órák után focizni megy diáknépével, hogy bizonyítsa nekik, a négy szögletzászló között is érvényesek a fizika törvényei és a megegyezés játékszabályai. Esténként szemlét tart mennyezetig érő könyvtára különös állománya fölött, amelyben a csillagászat és az űrkutatás, a fekete lyukak és a fehér óriások szép egyetértésben állnak, alkimisták és kozmonauták története fonódik egymásba, továbbá mindaz, amit az ősröbbanásról és a napfogyatkozásról tudni lehet és tudni érdemes. Miközben István ma-

gát ekképpen nyugtatja: – Fizika az egész világ! – A szélharang István számára fonetikai instrumentum, amelynek a közepén, a himbálódzó zsinór végén több-tényezős ingamozgást végez a faragott bambuszkorong.

Judit nagyasszony a nyelvek, jelesül az angol nyelv tudora. Aki cívisföldön megszólal a szigetországiak nyelvén, mind az ő lingvisztikai fordulatait és szintagmáit használja, ha valamelyikük hibát ejt valamely konferencián vagy tárgyaláson, Mrs. Judit „összevonja a szemöldökét”. Artikulál, olvas, meghallgat és visszamond rádiót, tévét, videót és hangszalagot, de gyaníthatóan – bár ezt ő tagadja – a zöldségesnél is angolul kéri a zöldborsó kilóját, észak-cornwalli tájszólásban.

Ő a ház nagyasszonya, gazdasszonya, beszerzője és beosztója, az étkezési adagok kiosztója, a fogyasztás szabályozója, – past and perfect. A konyhába ugyan be nem enged élő lelket, de bármikor, bárkinek elmagyarázza, miként értik vagy nem értik meg a múlt századi angol nyelvet az e századi angol ifjak, melyik szó mivé fajult vagy nemesedett száz-kétszáz év során, és ha valaki mégis hajdani angol könyvek olvasására vetemednék, miféle angol-angol szótárakkal szerelje föl magát e kockázatos kalandtúrára.

Viola kisasszony mintha a mérleg egyensúlyozó nyelve volna e két erős személyiség között, bár az egyensúlyozás nem könnyű mesterség, légtornász több hullott már alá a világ nagy cirkuszában, mint bűvész vagy oroszlánszelídítő. Viola két táborozás között végzi itt a kertápoló gazda munkáját, kipihen a versművelő tábor fáradalmait, és felkészül a történelemtábor gyötrelmeire, bár ő maga mindkettőt gyönyörűségnek érzi. Most elhozta magával Krónit is, hadd lásson kerti lakot, tanártestvéreket. Króni az első nap csak ácsorog, kódorog és morfondíroz, de saját fülével fedezi fel a szélharang tompán dünyögő akkordjait.

Erre a két hónapig tartó menedékre gyűjtögetik erejüket a többi tíz hónapban, ide hordják össze az év során megszerzett büszkeségeket és sérelmeket, itt bontogatják széjjel, osztják meg egymással, s bizony nem egyszer örömmel érzi az egyik, amit a másik bánatként akar szétkürtölni. Nagy vallató a távoli vidéki ház, és nagy gondúzó a gyümölcsös.

A kert füve a trópusi őserdőkével vetekszik, tíz hónapon át háborítatlanul burjánzik a csalán, a vadsóska, a disznóparéj meg a többi gyomféleség. A nagyasszony megbeszélte a szomszéd Józsival, hogy nyírja le a fűvet, a nyírás árában is megegyeztek – nagy nehezen. Szomszéd Józsi a fűvet nem nyírta le, a kialkudott árat kevesellte, a kocsmában elpanaszolta, hogy a tanárék éhbérért akarják őt dolgoztatni. Az elmaradt munkát látván (illetve nem látván!), júliusban Judit asszony nemes haragra gerjedt, szomszéd Józsi pedig – a tanárok jövetelét megszimatozva – többnapos vidéki munkát vállalt. Judit haragjában ó-angol átkokat sorakoztatott fel (van nekik!), aztán kapta a kaszát, és maga állt neki a derékig érő gaz letarolásának. Vágta némán, vágta haraggal, vágta és átkozta azt, aki egész éven át nem vágta a gázt. Aki pedig nem vágta, ismét csak a kocsmában panaszkolt, hogy a tanárok elveszik előle a munkát. A kert felső sarkában estére tarra vágott kis tisztás szerénykedett. Judit büszke volt fűoszlató tehetségére, szomszéd Józsi pedig ebben az évben István alkudott meg.

Pedig Istvánnak volna ám más dolga is, mint torzsalkodni a késlekedő kaszással. A béke csöndes napjain, amikor a diákok odahaza fociznak, amikor az üstökösök maguk járják égi útjukat, – István fut. Nyalka ifjúsága éveiben futott ő maratont, meglelt férfikora delelőjén fél-maratont, mostanság pedig „túrkört” fut, ami annyit tesz, hogy a szomszédos Túr község faluvégi házaiig vágat el naponta, s onnan vissza jókora kerülővel, erdőszélen,

barázdában, ösvényháton át. Amikor megérkezik, orra hegyéről csöpög a verejték, arcát pedig beletörli feliratot pólójába: Let's run together!

István persze egymagában szalad „tour le tour”, naponta kis győzelemnek érzi szemerkélő esőben vagy trópusi hőségben lefutott kilométereit. Hazatérve pedig nagy körültekintéssel ül neki körmöltni edzésnaplóját, amelyet már negyven éve vezet. (Amikor Króni ezt először hallotta, kiesett kezéből a golyóstoll!) István megvallja: futás közben a világmindenség tengelyének érzi magát, és többszereplős történetek kieszelésére is ilyenkor van ideje.

Nyári éjszakákon, amikor a hold csak éjfél tájban kezdi meg vándorútját, Viola és Króni időnként nagy bátorságot gyűjt magába, és kiköltözik a kertbe. Arcközelségbe ereszkedik ilyenkor a csillagtenger, kibontakozik a végtelen Tejút, a mozdulatlan világrendet egy-egy elkésett, serény repülőgép zavarja csak meg hunyorgó lámpáival. Az öreg diófán álmában megszólal, és el is hallgat egy-egy fészeklakó. Sötétnek és némának csak a városi ember mondja az éjszakát, aki a kert sarkában ámulja végig, annak sokat árul el, és sokat üzen az éj. Mintha valamiféle mennyei szélharang szólna hozzájuk.

István – ha nem fut, – a sötét szobában hever és olvas, talán valami sportstatisztikát, Judit a kerti függőágyon, a Büszkeség és balítélet új angol kiadását böngészi. Viola a jövő héten a Napkirály udvarába vezérli táborozó csemetéit, most krinolin konteszeokról, színpompás színjátékról, bölcs Voltaire-ekről és „cukros ételekről” gyűjt szorgalmasan adatokat, hogy ezt a hajdan szép múltat legalább képről mutathassa meg diáknépének. Króni, a fáskamrának dőlve, elmereng a bujdosó Mikes Kelemen sorsán Rodostóban, ujját a könyv lapjai közt felejtve. Aztán eldörmögi esténként: – Azért megnézném azt a Márvány-tengert!

Augusztus közepén István egyik nap azzal tér haza a futásból, hogy a fecskék még alig gyülekeznek a villanydróton. A háziak fülük botját se mozgatják erre a negatív közlésre. Két nap múlva adja hírül István, hogy most sem üldögélnek a dróton, de a levegő már tele csiviteléssel és villámformájú kis fecskesüvölvényekkel. A háziak szorítanak a kis fecskéknek, mert hosszú út áll előttük a villanydróttól az afrikai szavannáig és vissza. Elnéznek a ház fölé, az öreg diófa fölé, és mintha máris hallanák a készülődő fecskénépet. Nem, nem, csak ez a bolond szélharang kondult meg, oda se neki! Amikor István másnap hazaér az újabb túrkórból, már szóhoz se juthat, úgy kiáltják felé egyszerre mindannyian: – Hallod, hallod a fecskéket?

Két nap múlva kezdődik a tábor, fellép a Napkirály, a francia, lejjebb ereszkedik, naponta tart őrszemlét a kert és a diófa fölött. Viola siet, be kell fejezni a levélgyűjtést, pótolni az eltüzelt aprófát. István siet, meg kell szögelni a leszakadt kamraajtót, és megerősíteni a kapu tartóoszlopát. Judit sietve olvas: ezt a lányt még mindig nem adták férjhez, alig két nap, és még nyolcvan oldal, ez már csak Balítélet...

Óriási kupacokban szürkül a fűzfalevél, a szél föl-fölkapja, széthordja a kupacokat, Króni a kupacokat zsákba gyömöszöli. Viola gereblyéz, nyír, fűz, akác adja bőven a levelet, a dió még őrzi egy hónapig, azt majd szeptember végén kell összegyűjteni. Meg persze a termését is, ami lefagyott, meg amit ellopnak az idén is, – azért csak lesz legalább egy szakajtóval. A kert sarkán, ahol az a tisztára kaszált négyyszög büszkélkedik, délutánra dombbá magasodik a sok összehordott levél. Viola most nem enged, ő gyűjt tüzet, ő forgatja a vasvillát, a villanyél magasabb, mint az őt emelgető tanárnő. Akinek a fejében már a Napkirály lakik...

A tűz nehezen kap bele a szétrebbenő levélzónbe, inkább füstöt ereget, mint lángot. Viola óvatosan emeli a villával a pernyét, Króni a tűz elé térdel, és a parázs közepébe fúj, hármat. A tűz fellobban, a levelek halkán zizegni kezdenek. Közben sötét lesz teljesen, a tűz ráveti árnyékukat a kamra falára. A szikra, a pernye ég felé száll, aztán visszahull. Valahogy szomorú tűz ez, csak elemészt, amit a feje fölé kap, szépséget alig ad. Azért Viola és Króni el nem mozdul mellőle. A levél elfogy, a tűz elhamvad, a kert sötétbe borul. Rossz nap, rakodás, mindennek meg kell lennie, de semmi sincs meg. Aztán meglesz minden, és – jaj! – már semmi munka, már minden a helyén, a kertben tovább nő a fű, éjszaka harmat este be a levelek megfeketült halmát. István még körülkeríti a kút házát madzaggal, nehogy valami ostoba macska belezuhanjon, Króni a csomagokat hordja a kocsinhoz, Viola szép komótosan kikormányozza hármuk autóját az útra. Judit visszaszalad, leakasztja a szélharangot az öreg diófa alsó ágáról, és beviszi a házba.

Barna Péter, lapunk új irodalmi szerkesztője bemutatkozik

Lapis József leköszönt az irodalmi szerkesztői tisztségről és a továbbiakban a Tanácsadó Testület tagjaként segíti folyóiratunkat. Az új szerkesztő **Barna Péter** újságíró, kritikus, blogger 1988-ban született Sátoraljaújhelyben. Sárospatakon nőtt fel, az Árpád Vezér Gimnáziumban érettségizett, majd a Debreceni Egyetem magyar nyelv és irodalom szakán végzett. Kommunikációs területen és újságíróként dolgozik Budapesten. Újságírói pályafutását 2008-ban kezdte. Az Alföld Stúdió és a Fiatal Európa Szerkesztőség korábbi tagja, a KULTer.hu alapítója és 2012 végéig főszerkesztő-helyettese, a Szkholion művészeti és szakfolyóirat szerkesztője volt.

Vass Norbert

Prímszám

Céltudatos gépek húznak talmi átlókat
fölénk, felfedik előttünk az ég érhálózatát.
A hidpillérek közti árkádok alatt
levelek lepte, rozsdás hajótestek
úsznak át, árnyukat üldözik
a rakparton rohanó vaskarosszériák.

Pesten ősz van. Elpattant csellóhúrok
csorognak délnek a Dunán. Hűvös szelek
fújnak ócska ablakkeretekeken át, s a folyó
vacogó, fényes melankóliamembrán,
színe lágy tükör, fészülködhetnek benne
reggel a kopaszodó, partmenti fák.

És ahogy Budára tartunk, lassan, az álmos
izzók fényétől mézsárga Margit hídon át,
és néma villamossínek hallgatják a rajtuk
átgördülő káosz dallamát, arra gondolok,
hogy ez az évszak, mint idősödő prímszám,
olyan. Tartózkodó, tüskés, áttetsző és rideg.
És meg sem osztható, egyedül csak veled.

Csobánka Zsuzsa Emese

Ariadné

Órák óta a gyaloglás,
a Nyugati óráján megállt az idő.
Próbáltam a szemekkel nézni,
de ezt én is szépek látom,
nézőponttól függetlenül.

Szemben a hízó Hold,
mögöttem a rakpart összes éjjeli sirálya.
Az üvegmozaik egy-egy darabja
tört fényed rozsdás glóriája.

Lábaid nyomából minek iszik a róka,
ha messze vagy.
Görgő fonálfejre kötve a csuklóm,
hosszában karistolja össze az alkaromat.

Hát hagyd a szálakat, kérlek,
és áztasd ki a bőrdőből az illatomat.
Add vissza, hogy visszaadhassam a tiédet -
a forró fény a házakból ömlik az utcafrontra.

Ne bolyongjon benned az álmos körút hiába,
e gombolyagban rovott
belső köröd tükörben
mozdulatlan vonat kálváriája.

Ha végre mindezt elfogadom,
és nem várok semmit,
se választ, se szőttest, se haladó időt,
majd akkor elmondhatod magadról,
hogyan megtanítottál szeretni egy nőt.

Többet itt az égre nézve,
sóvárgó keréktől nem lehet kívánni.
Labirintus felett hűvös ég a hátad.
Nézi, nézi az Isten, tanácstalan,
melyik ablakot kellene kitárni.